

THE SIGNIFICANCE OF TELEMEDICINE IN PROPHYLACTIC TREATMENT

Khalilov is the son of Hikmatulla Dilshad

Assistant of the Department of Normal and Pathological Physiology
of the Tashkent Medical Academy

Namiddinov is the son of Abror Anasbek

Assistant of the Department of Normal and Pathological Physiology
of the Tashkent Medical Academy

Sayfullayeva Durdona Dilshad's daughter

Hikmatova Gulasal is Farhodjon's daughter

2nd year student of the Faculty of Medicine, Tashkent Medical Academy

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11082509>

ARTICLE INFO

Received: 21th April 2024

Accepted: 28th April 2024

Online: 29th April 2024

KEYWORDS

Prevention, technology,
telemedicine, video conference,
Telehealth, Virtual
communication.

ABSTRACT

Advanced technologies with quality network services enable people to improve health care and make it more accessible to more people. Telemedicine is an even more useful technology that makes it easier for people to receive preventive care and support their long-term health. This is especially true for those who face financial or regional reasons for quality treatment.

TELEMEDITSINANING PROFILAKTIK DAVOLANISHDA AHAMIYATI

Xalilov Hikmatulla Dilshod o`g`li

Toshkent tibbiyot akademiyasi Normal va patologik fiziologiya kafedrasida assistenti

Namiddinov Abror Anasbek o`g`li

Toshkent tibbiyot akademiyasi Normal va patologik fiziologiya kafedrasida assistenti

Sayfullayeva Durdona Dilshod qizi

Toshkent tibbiyot akademiyasi Davolash ishi fakulteti II kurs talabasi

Hikmatova Gulasal Farhodjon qizi

Toshkent tibbiyot akademiyasi Davolash ishi fakulteti II kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11082509>

ARTICLE INFO

Received: 21th April 2024

Accepted: 28th April 2024

Online: 29th April 2024

KEYWORDS

Profilaktik, texnologiya,
telemedsina, video
konferentsiya, Telesalomatlik,
Virtual aloqa.

ABSTRACT

Sifatli tarmoq xizmatlariga ega ilg'or texnologiyalar odamlarga tibbiy yordam ko'rsatishni yaxshilash va undan ko'proq odamlar uchun foydalanish imkonini beradi. Telemedsina odamlarga profilaktik davolanishni osonlashtiradigan va ularning uzoq muddatli sog'lig'iga yordam beradigan yanada foydali texnologiyadir. Bu, ayniqsa, sifatli davolanish uchun moliyaviy yoki mintaqaviy sabablarga duch kelganlar uchun to'g'ri keladi.

Tadqiqot maqsadi: Telemeditsina odamlarga profilaktik davolanishni osonlashtiradigan masalalarini qamrab oluvchi zamonaviy ilmiy adabiyot manbalarini tahliliy ko'rib chiqish.

Materiallar va uslublar. Ushbu mavzu bo'yicha 10 ta xorijiy adabiyot manbalari tahlili o'tkazildi.

Telesalomatlik sog'liqni saqlashni yanada samarali, tashkiliy va mavjud qilish imkoniyatiga ega. Ushbu sohadagi tadqiqotlar hali ham dastlabki bosqichda, lekin u kengayib bormoqda. Masalan, yurak xastaligi bilan og'rigan shaxslarning hayotiy ko'rsatkichlarini telefon orqali kuzatish va telemonitoring o'lim va kasalxonaga yotqizish xavfini kamaytirdi va hayot sifatini oshirdi. Odamlarga tashxis yoki tiklanish rejasini olish uchun bir nechta jiddiy sabablar mavjud. Bu bemorlarga eng yaxshi sifatli davolanishga ishonch hosil qilishi mumkin. Telemeditsina ruhiy salomatlik muammolarini davolash uchun ajoyib tanlovdir. Bemorlarga davolanishning ushbu muhim shaklini olishiga to'sqinlik qiladigan ba'zi sabablarni yo'q qiladi[1].

Telemeditsina bemorlarga shifokorga ham, unga ham qulay sharoitda tibbiy yordam olish imkonini beradi va shu bilan birga u xavfsizdir. Bu odamga ishdan ta'til olish yoki bolaga qarashni tashkil qilish kerak emasligini anglatishi mumkin. Shifokor kabinetiga borish boshqalar bilan yaqin joyda o'tirishni talab qiladi, bu infektsiyani keltirib chiqarishi mumkin. Bu, ayniqsa, surunkali kasalliklarga chalingan yoki immuniteti zaif odamlar uchun xavflidir. Bu shifokor shifoxonasida infektsiyani yuqtirish ehtimolini oldini oladi. Teletibbiyot provayderlari qo'shimcha xarajatlarni pastroq qilishlari mumkin. Klinisyenlar telemeditsina ko'proq bemorlarga g'amxo'rlik qilish imkonini berib, ularning daromadlarini to'ldirishini topishlari mumkin. Vasiylar bemorlarni onlayn ko'rishganda, ular bemor olib kelishi mumkin bo'lgan infektsiyalarga duchor bo'lmaydilar[2].

Telemeditsina tibbiyot xodimlarining ko'p odamlarga u erda bo'lmasdan g'amxo'rlik qilish imkoniyatlarini yaxshiladi. Bundan tashqari, endi u o'z qiymatini isbotladi, u uzoq vaqt davomida mavjud bo'ladi. Kirish video konferentsiyasi ko'plab provayderlarni telesog'liqni saqlashga olib kelgan bo'lsa-da, teletibbiyot texnologiyalarining yangi to'liqini ko'proq narsani taklif qiladi. Masalan, bemor paytida klinisyenlar avtomatik ravishda qaydlar olish uchun tabiiy tilni qayta ishlashdan foydalanishlari mumkin. Favqulodda operatsiyalar paytida mutaxassislar uzoqdan tortishadi. Sog'liqni saqlash vositalari tomonidan to'plangan bilimlar Internet of Things (IoT) bulut platformasiga topshirilishi mumkin, bu erda tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayder uni birlashtiradi. Keyinchalik bu ma'lumotlar sog'liqni saqlash provayderlari tomonidan bemorlarni boshqarish uchun foydalaniladigan IoT tizimlariga yuboriladi. Teletibbiyot texnologiyalaridagi eng so'nggi yutuqlar orasida shifokorlarning yanada samarali ishlashiga yordam beradigan sun'iy intellekt (AI) kiradi. Ushbu texnologiya bemorlarni taqiladigan qurilmalar va boshqa masofaviy bemorlarni kuzatish resurslari bilan yangilab turadi va hatto robotlardan hech qachon bo'lmagan hududlarga ixtisoslashgan davolanishni yetkazadi[3].

Telemeditsina yechimlari shifokorlarga sezilarli yordam beradi. Biroq, sun'iy intellekt (AI) bilan birlashganda, u yanada samaraliroq bo'lishi mumkin. Bu shifokorning ish yukini kamaytirish va ishdan qoniqishni oshirish orqali asosiy vazifalarni soddalashtirishi

mumkin. Uchrashuv muammosiz o'tishini ta'minlash uchun dastur ma'lumotlarni o'z vaqtida va sifatli uzatadi. Bu shifokorlarga bemorning sog'lig'ini sinchkovlik bilan tekshirish va har qanday anormalliklarni tekshirish imkonini beradi. Bemorlarga shifokorning ochiq (mavjud) vaqt oralig'ini, shuningdek, ularning bo'lajak uchrashuvlari va ularni qayta rejalashtirish imkoniyatini ko'rish tavsiya etiladi. Sog'liqni saqlash tahlili ko'pincha to'plangan ma'lumotlar bilan o'zaro ishlash va ularni foydalanuvchi interfeysidan ko'rish uchun ishlatiladi. Uzoq muddatda saqlash va oldinga yo'naltirish yondashuvlari vaqt va xarajatlardan foydalanishni yaxshilashni nazarda tutadi[4].

Ushbu texnologiya telesog'liqni saqlash va tibbiyot sohalaridagi turli quvvatlarda qimmatli va muhim ekanligini isbotladi. Bu, ayniqsa, jarrohlik, tibbiy ta'lim va maktabda inqilob qilmoqda. Shifokor kerakli uchrashuvni tasdiqlaganidan so'ng, bemor tasdiqlanishi kerak. Ko'rib chiqishlar, o'zgarishlar va jiddiy shifoxona ogohlantirishlari kabi ichki yozuvlar ularning profillariga kiritilishi mumkin. Shifokorlar jadvallardan foydalangan holda uchrashuvlar o'tkazishlari mumkin. Rejalashtirish va qayta rejalashtirish zamonaviy telemeditsina ilovalarining standart xususiyatlari hisoblanadi. Shifokorlar uchrashuv haqida ma'lumotga ega bo'lganda, ular tegishli konsultatsiya va tashxis qo'yish uchun bemorning tibbiy rekordi va boshqa ma'lumotlarga kirishlari mumkin[5].

Virtual aloqa (VR) tizimlari teletibbiyot qurilmalaridagi aloqa ilovalarini o'zgartirib, ularni yanada chuqurroq qilib qo'ydi. Virtual aloqada shifokorlar va ularning jamoalari endi jarrohlik muolajalarini bajarayotganda 3D monitorni tomosha qilishlari mumkin. Videokonferentsaloqadan foydalanib, shifokorlar va hatto jarrohlar minglab kilometr uzoqlikdagi odamlarda ishlaydi. Bu hatto qit'alararo tibbiy guruhlariga ham hamkorlik qilish va murakkab va favqulodda vaziyatlarda video uchrashuvlar o'tkazish imkonini beradi. Telesalomatlik platformasi bemorning ma'lumotlarini simulyatsiya qilish uchun VR va shifokor bilan muloqotni soddalashtirish uchun videokonferentsiya bilan grafik muhitdan foydalanishi mumkin. Bu usul qishloq yoki alohida hududlarda ham foydalidir va bemorlarni mahalliy Sog'liqni saqlash xizmati bilan ta'minlash uchun juda muhimdir. Qishloq joylarda bu mahalliy sog'liqni saqlash tizimiga ishonchning oshishini ta'minlaydi. Ushbu vosita uzoqdagi bemor aholisi uchun mahalliy tibbiy xizmatlarni ko'proq moliyalashtirishni anglatadi. Bundan tashqari, ushbu texnologiya barcha bemorlarga oilasi va do'stlari bilan qolishga imkon beradi[6].

Sog'liqni saqlash xizmatlarida teletibbiyot madaniyatiga asoslangan davolanishga urinish uchun ish jarayonining chiziqli tasvirini ko'rsatmoqda. U o'ta-qirrali turdagi ob'ektni va uni amalga oshirishning har bir bosqichida e'tiborni ta'minlaydi. Bularning barchasi bemorning kirishi yoki batafsil ma'lumotdan boshlanadi, so'ngra telesalomatlikni qo'llab-quvvatlash bo'limi. Bu qadam qo'shimcha ravishda bemorga doktorlik yordamchisini o'rnatish bilan bog'liq va keyin tashxis qo'yilgandan so'ng va eng katta g'amxo'rlik ostida bo'lgan shaxsga tegishli davolanishni taklif qiladi[7].

Telemeditsina va boshqa texnologiyalar telekommunikatsiya orqali klinik va ma'muriy operatsiyalarni yaxshilaydi. Bu juda muhim va noaniq vaziyatlarda shoshilinch yordam ko'rsatadigan ko'p qirrali texnikadir. Umuman olganda, u surunkali kasalliklarga chalingan bemorlarni davolash uchun ishlatiladi. Boshqa tomondan, tegishli tez yordam brigadasi yoki

boshqa xodimlarga ega bo'lgan shifoxona telemeditsina uchun kompensatsiya qilishi mumkin. Bundan tashqari, teletibbiyot yechimiga bemorning davolanish tarixi, davolash dinamikasi diagrammalari va elektron retseptlar kabi qo'shimcha funktsiyalar qo'shilishi mumkin.

Hozirgi sharoitda sog'liqni saqlash sifatini saqlab qolish uchun sog'liqni saqlash nazorati juda muhimdir. Raqamli sog'liqni kuzatish texnologiyalari va xizmatlarini joriy qilish bilan aqlli ulanish tizimlari mavjud. Ushbu texnologiya bemorlarni oddiy videokonferentsaloqa orqali ko'proq tushunish uchun bemorni bevosita nazorat qilish uchun eshikni ochadi. Shifokorlar katalogi bemorning ham, shifokorning ham vaqtini tejaydi. Bu shifokor-bemorni davolash jarayonining aniqligini oshiradi. Uchrashuvlarni rejalashtirish funksiyasi shifokorlarni uchrashuvlar holatidan xabardor qiladi. Bemor bilan muloqot qilgunga qadar shifokorlar rejalashtirish so'rovlari va bemor profilini ko'rib chiqishi mumkin. Bu bemorning navbatini ko'rsatadi va bemor profilini filtrlash imkonini beradi. Shifokor endi favqulodda vaziyatlarda istalgan vaqtda uchrashuvlarni osongina keyinga qoldirishi mumkin[8].

Telemeditsina ilovalari turli xil tibbiy sharoitlarni davolashni tezlashtirish imkoniyatiga ega. Biror kishi o'z alomatlari haqida batafsil ma'lumot beradigan professional shifokordan dori-darmonlarni qabul qilsa, bu yanada muvaffaqiyatli bo'ladi. Telemeditsina - bu bemorlar va tibbiyot xodimlari bilan doimiy aloqada bo'lish usuli. Ilg'or texnologiyalar va xizmatlarni qo'llash orqali sog'liqni saqlash muassasalaridan foydalanish imkoniyatini kengaytirdi. Telemeditsina har qanday shifoxona yoki davolash markaziga tibbiy mutaxassislar, maslahatchilar, qo'shimcha ta'lim va statistika ma'lumotlariga zudlik bilan kirish imkonini beradi. Bu mamlakatdagi istalgan shifoxona yoki klinika bilan barcha xizmatlarni almashishning eng tezkor usuli. Telemeditsina dastur spetsifikatsiyalari oddiy va bir nechta oddiy talablar va ba'zi qarorlar bo'lishi mumkin[9].

Telemeditsina bemorlarni parvarish qiluvchilar bilan yanada bog'lash, shifokorlar va mutaxassislariga kirish va bemorlarni ham, provayderlarni ham yuqori xavfli muhitdan qochishga undash orqali davolashning yangi texnologiyali darajasini yaratadi. Giyohvand moddalarni suiiste'mol qilgan bemorlar turli xil telemeditsina usullari bilan davolanishi mumkin. Umuman olganda, davolanish narxi past, bu esa xarajatlarni tejash imkonini beradi. Xarajatlarni tejash texnologiya rivojlanishi bilan yanada aniqroq bo'ladi. Xizmat va tashxis haqida gap ketganda, telemeditsina shifokorlar va bemorlar uchun ajoyibdir. Bu ajoyib qo'llab-quvvatlash tizimi sifatida xizmat qilishi mumkin. Teletibbiyot texnologiyasining ushbu shakli sog'liqni saqlash xodimlari uchun tegishli dori-darmonlar va bemorni parvarish qilish uchun qulaydir. Telemeditsina an'anaviy tibbiy yordamdan farqli o'laroq, davolanishga muhtoj odam uchun ham, provayder uchun ham pulni tejash imkonini beradi. To'g'ri davolanish uchun[10].

Xulosa: Telemeditsina shifokorlar va bemorlarga audio va video konferentsiya orqali bevosita muloqot qilish imkonini beradi. Qo'ng'iroq paytida va hatto shifokor kasal odamning sog'lig'i haqidagi yozuvlarini ko'rishi mumkin. Telemeditsina - bu xavfsiz video va audio ulanishlar orqali klinik sog'liqni saqlash xizmatlarini ko'rsatish uchun texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga olgan sog'liqni saqlash axborot texnologiyalari tarmog'i. Bu,

shuningdek, bemorlarni onlayn davolash imkonini beradi. Teleditsina orqali bemor istalgan vaqtda va istalgan joydan xavfsiz audio va video qo'ng'iroq orqali shifokor bilan bog'lanishi, bemor hatto yozuvlar va fotosuratlar almashishi mumkin. Teleditsina texnologiyalari to'g'ri yo'naltirilgan va o'tkazilsa, tejamkor va qulay bo'lishi mumkin.

References:

1. Xalilov, XD, N.K.Shadmanova, M.N.Qayumov. "Gipertireorizmni eksperimental modellashtirish". (2023).
2. Karabayev, Sanjar, et al. "SOG'LIQNI SAQLASHDA TELETIBBIYOT IMKONIYATLARI, XUSUSIYATLARI VA TO'SIQLARI." *Евразийский журнал медицинских и естественных наук* 3.2 Part 2 (2023): 41-46.
3. Dilshodovich, Khalilov Hikmatulla, Kayimov Mirzohid Normurotovich, and Esanov Alisher Akromovich. "RELATIONSHIP BETWEEN THYROID DISEASE AND TYPE 2 DIABETES." (2023).
4. Dilshodovich, Khalilov Hikmatulla. "SHIELD OF INTESTINAL MICROFLORA CHANGE EFFECT ON THE GLANDS." *American Journal of Pediatric Medicine and Health Sciences (2993-2149)* 1.5 (2023): 81-83.
5. XALILOV, HIKMATULLA DILSHOD O'G'LI, SIROJIDDIN SHOKIRJONOVICH MANAJONOV, and DOSTON AXMAD O'G'LI SHUKUROV. "ICHAK MIKROFLORASINI QALQONSIMON BEZNING FIZIOLOGIYASI VA PATOLOGIK FIZIOLOGIYASIGA TASIRI."
6. Шадманова, Н. К., and Х. Д. Халилов. "НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ИНТЕРЕС ИЗУЧЕНИЯ ВЕГЕТАТИВНОЙ РЕГУЛЯЦИИ ДИЗАДАПТИВНЫХ РЕАКЦИЙ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ." *Евразийский журнал академических исследований* 3.8 (2023): 126-134.
7. Sagaro GG, Battineni G., Amenta F. Efiopiyada barqaror teleditsinani amalga oshirishdagi to'siqlar: tizimli ko'rib chiqish. *Television. Rep.* 2020; 1 :8–15. doi: 10.1089/tmr.2020.0002.
8. David NJ, Brey Z., Ismoil M. G'arbiy Keyp sog'liqni saqlash departamentida COVID-19 pandemiyasining birinchi cho'qqisi davrida teleditsina: teletibbiyot reaksiyasini faollashtirish orqali hayotni saqlab qolish uchun ma'lumotlardan foydalanish. *Afr. J Prim. Sog'liqni saqlash fam. Med.* 2021;
9. Umumiy versiya. Kanada telesog'liqni saqlash hisoboti. 2015. [(2022-yil 1-martda kirish mumkin)].
10. Virtual tibbiy xizmatlarni kengaytirish uchun CMA Virtual Care Task Force Virtual Care tavsiyalari. *mumkin. Med. Dots.* 2020. [(2022-yil 15-martda kirish mumkin)].